

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ**

2020/ 2021 ուսումնական տարի

«Քաղաքական անթրոպոլոգիա» առարկայի

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

1. Քաղաքական մարդաբանության առարկան
2. «Քաղաքական մարդաբանություն» հասկացությունը և մեթոդները
3. Քաղաքական մարդաբանության ակունքները
4. Գաղութացումը և Գ. Սպենսերի «Հին հասարակություններ», Լ. Մորգանի «Ընտանիքի ծագումը», Ֆ. Էնգելսի «Ընտանիքի, մասնավոր սեփականության և պետության ծագումը» աշխատությունները հակազաղութացման, մարդասիրական մարդաբանության ձևավորման անկյունաքար
5. Քաղաքական մարդաբանության հարաբերությունները սոցիալական և հումանիտար այլ գիտությունների հետ
6. Մարդաբանության մշակութային և սոցիալական չափումները (ֆորմալիզմ, սուբյեկտիվիզմ, մալթոսականություն, մարքսիզմ)
7. Մարդաբանական տարբերությունները ավանդական, արդյունաբերական և հետարդյունաբերական հասարակություններում (հարստության, հեղինակության, նվերների և պարգևատրումների իշխանություն)
8. Պարգևատրումների համակարգի մշակման սկզբունքները ըստ Մ. Մոսսայի
9. Անհավասարության և իշխանության սցոիոկենսաբանական հիմքերը
10. Ծագումնաբանության առանձնահատկությունները համաձայն Կ. Լորենցի սցոիոկենսաբանության
11. Անհատական ընդունակությունները, տարիքային և սեռային անհավասարություն-հավասարություն փոխհարաբերությունները քաղաքական իշխանության իրականացման գործընթացում
12. Ագրեսիվ և այլասիրական (ալտրոիստական) վարքաբանությունը սոցիալական հիերարխիայի համակարգում

13. Սոցիալական անհավասարության պատճառները՝ ռեսուրսների, կարգավիճակների, հեղինակությունների իշխանությունից օգտվելու հնարավորությունները և փաստարկները
14. Սոցիալական շարժունակության ձևերը ըստ Պ. Սորոկինի
15. Հորիզոնական և ուղղահայաց շարժունակության հատկանիշները
16. Անհատական և կոլեկտիվ ներթափանցման արժեքային համակարգը, որպես մարդաբանական առանձնահատկություն
17. Սոցիալական արդարության պատկերացումների տարբերությունները ավանդական, արդյունաբերական և հետարդյունաբերական հասարակություններում
18. Մարդկային կեցության ձևավորման պատմական արմատները
19. Տոհմերը որպես մարդկային տարաբնույթ տիպերի ձևավորման համակարգ
20. Ցեղերը որպես մարդկային տարաբնույթ տիպերի ձևավորման համակարգ
21. Ռասսիզմը և ռասսաները մարդկության քաղաքակրթության թատերաբեմում
22. Տոհմի բնորոշ հատկանիշները և գործունեության սկզբունքները
23. Ցեղի գործունեության սկզբունքները
24. Ցեղային ավագանու գործառույթները
25. Ցեղային ավագանու իրականացրած իշխանության աշխարհիկ և աստվածային բնույթի փոխապայմանավորվածությունը
26. Որսորդության և հավաքչության հավասարարական (էգալիտար) սկզբունքները
27. Կայունության և անկայունության արժեքային կողմնորոշիչները տոհմացեղային միավորման համակարգում
28. Ռասսայական տարբերությունները ավանդական, արդյունաբերական և հետարդյունաբերական հասարակությունների գործունեության համակարգում
29. Աշխատանքի առաջին բաժանումը որպես մարդաբանական տիպի առանձնահատկությունների բացահայտման համակարգ
30. Աշխատանքի երկրորդ բաժանումը որպես մարդաբանական տիպի առանձնահատկությունների բացահայտման համակարգ

31. Ծագումնաբանական աստիճանակարգը և հասարակությունում գործող թաքնահարույց կառույցները
32. Ազնվականությունը որպես էլիտարության հատկանիշ
33. Առաջնորդի ինստիտուտը որպես սոցիալական կազմակերպման աստիճանակարգային առաջին դրսևորում
34. Առաջնորդի ինստիտուտի հատկանիշները որպես աշխարհիկ և աստվածային իշխանության մարդաբանական առանձնահատկությունների համակարգման միջոց
35. Պետությունը որպես մարդու (քաղաքացու, հպատակի) ինքնակազմակերպման ինստիտուտ
36. Պետական իշխանությունը որպես վարքի ինքնասահմանափակման միջոց
37. Պետության էվոլյուցիայի մարդաբանական ակունքները
38. Պլատոնի «Իդեալական պետության» տեսությունը որպես մարդկության համընդհանրացման երաշխիք
39. «Հասարակական դաշինքի» (Թ. Հոբս, Ջ. Լոկ, Ժ. Ժ. Ռուսո) տեսությունը որպես սոցիալական երկխոսության գործոն
40. «Բռնության տեսությունը» (Լ. Գումպլովիչ և Ֆ. Օպենհայմեր) որպես մարդաբանական անհանդուրժողականության արդյունք
41. Պետության ծագման «Դասակարգային տեսությունը» (Կ. Մարքս, Ֆ. Էնգելս) որպես սոցիալական անհավասարության արդյունք
42. «Պետական իշխանություն» և «Լիդերություն» հասկացությունների փոխապայմանավորվածությունը
43. Պետական իշխանության հեղինակությունը որպես հասարակության ռեսուրսների մարդասիրական բաշխման արդյունք
44. Մարդկային լիդերության և էլիտարության բնույթը
45. Հատկանիշների տեսությունը որպես մարդկանց միջև կենսաբանական տարբերությունների բացահայտման միջոց
46. Իրավիճակային տեսությունը որպես մարդու ինքնահաստատման կառուցակարգերի մշակման համակարգ
47. Հետևողականության տեսությունը որպես ընտրյալության բացահայտման կառուցակարգ

48. Գ. Մոսկայի և Վ. Պարետոյի մշակած սկզբունքները էլիտարության մարդաբանական ակունքների վերաբերյալ
49. Մարդաբանական հիմնախնդիրը էլիտայի շրջաբերման և նորացման գործընթացում
50. Քաղաքական մարդաբանության բնապահպանական նշանակությունը
51. Բնության էկոլոգիան և բանականության էկոլոգիան որպես մարդաբանական տարաբնույթ տիպերի անվտանգ կեցության երաշխիք
52. Սոցիալ-դարվինիզմի ժամանակակից դրսևորումները
53. Սոցիալական էկոլոգիան (Է. Բերջես, Ռ. Պարք (ԱՄՆ)) որպես մարդու կենդանական և բանական սկզբի փոխհարաբերման համակարգ
54. Մարդու քաղաքականացման քաղաքակրթական ուղիները
55. Արևմուտքը և արևելքը որպես տարաբնույթ մարդաբանական տիպերի քաղաքական արժեքաշահային համակարգերի կացարան
56. Աշխարհագրական ուղղություն. աշխարհագրական միջավայրը որպես մարդաբանական տիպերի զարգացման միջոց (Պլատոն, Արիստոտել, Շ. Մոնտեսքյո)
57. Աշխարհագրական դետերմինիզմը (Հ. Բոքլի) և ժողովրդավարացման գործընթացների հիմնախնդիրը
58. Բյուրոկրատիան որպես մարդաբանական տարաբնույթ տիպերի իշխանության կայուն իրականացման միջոց
59. Գիտատեխնիկական հեղափոխության ազդեցությունը մարդաբանական տարաբնույթ տիպերի քաղաքական գործունեության կազմակերպման վրա
60. Քաղաքական մարդաբանական առանձնահատկությունների և օրինաչափությունների բացահայտման հիմնախնդիրը ինֆորմացիոն դարաշրջանը
61. Քաղաքական մարդաբանության քաղաքակրթական հիմքերը
62. Սոցիալական հեղափոխությունների քաղաքակրթական համակարգը
63. Արևելքի հպատակային կառավարումը (կաստայականություն, կլանականություն և խմբային շահեր)
64. Արտադրության կազմակերպման և ղեկավարման արևելյան միջոցների մարդաբանական առանձնահատկությունները

65. Արևելյան քաղաքակրթության բազմաչափությունը որպես քաղաքական մարդաբանության կայացման համակարգ (Միջագետք, Եգիպտոս, Չինաստա, Հնդկաստան)
66. Հայաստանը արևմտյան և արևելյան քաղաքակրթական արժեքների խաչմերու՞կ, թե՞ ինքնորոյն քաղաքակրթություն
67. Ա. Թոյնմբին որպես քաղաքակրթությունների մարդաբանական առանձնահատկությունների բացահայտման գաղափարախոս
68. Եվրոպական քաղաքակրթության մարդաբանական կառուցակարգը
69. Ամերիկյան քաղաքակրթության մարդաբանական կառուցակարգը
70. Աֆրիկյան քաղաքակրթության մարդաբանական կառուցակարգը
71. Եվրասիան որպես նստակյացների և քոչվորների քաղաքակրթական խառնարան
72. Քաղաքական մարդաբանությունը ժողովրդավարական կերպափոխման գործընթացում
73. Գաղութային հասարակությունների քաղաքական մշակույթի կերպափոխումը: Ամբողջատիրական, ավտորիտար և ժողովրդավարական քաղաքական մշակույթների փոխհարաբերությունը կառավարման արդյունավետության բարձրացման գործընթացում
74. Արդիականացման հիմնախնդիրը քաղաքական մարդաբանության ենթատեքստում: Քաղաքական զարգացման հիմնախնդիրը հումանիստական արժեքների համընդհանրացման գործընթացում
75. Քաղաքական փոփոխությունը որպես մարդկության կայուն զարգացման գրավական: Շարունակական բարեփոխումները ազգային անվտանգության ուղղվածության ձևավորման գերխնդիր

**Քաղաքական կառավարում և
հանրային քաղաքականության
ամբիոնի վարիչ՝**

Մ.Մարգարյան

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀՀ սահմանադրություն. - Եր.: «Պաշտոնական տեղեկագիր» 1995.
2. ՀՀ սահմանադրություն (փոփոխություններով), Եր.: «Պաշտ. Տեղեկագիր», 2006
3. ՀՀ ազգային անվտանգության ռազմավարություն, Եր.: 2007
4. Գևորգյան Հ. Ազգ, մշակույթ, պետություն. Եր.: 2002. – 120 էջ
5. Մարգարյան Մ. Մ. Քաղաքական արդիականացման և զարգացման հիմնահարցեր: Եր.: «Պետական ծառայություն», 2004.- 261 էջ
6. Крадин Н. Н. Политическая антропология: Учебник. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Логос, 2004. – 272 с.
7. Абеле М. Политическая антропология: новые задачи, новые цели//Международный журнал социальных наук. 1998. Т. VI. N 20
8. Альтернативные пути к цивилизации. М.: 2000
9. Тойнби А. Дж. Постигание истории: Сборник / Пер. с англ. Е. Д. Жаркова. – М.: Рольф, 2001. – 640 с.
10. Соловьев А.И. Политология: Политическая теория, политические технологии: Учебник для студентов вузов, М.: Аспект Пресс, 2003
11. Глобальное управление: Учеб. пособие / Под ред. А. Соловьева.М.: 2007.
12. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. М.: 1992